

Чарівний вальс білесеньких сніжинок.

Інтегрований урок української мови та дизайну.

Тема. **Українська мова.** Слова, які називають ознаки предметів.

Дизайн. Виготовлення вітальної листівки.

Мета:

українська мова: поглиблювати знання про роль слів-назв ознак у мовленні, про зв'язок їх зі словами-назвами предметів, вчити розпізнавати, добирати слова-назви ознак, ставити до них питання; розвивати пам'ять, мовлення, творчу уяву; виховувати естетичні почуття засобами прози і поезії, інтерес до мови;

дизайн: продовжувати ознайомлювати дітей із витинанкою – одним із видів декоративно-прикладного мистецтва, вчити витинати сніжинки, оздоблювати листівки;

розвивати спостережливість, фантазію, творчі здібності та естетичний смак учнів;

виховувати захоплення красою природи, її чарівним витвором – сніжинкою.

I. Організація класу.

Звучить музика – вальс. Вчитель **декламує поезію** «Вальс сніжинок».

Плете зима мереживо сніжинок
Й пускає у танок за путівцем.
Тоненькі ніжки білих балеринок
Вальсують з легкокрилим вітерцем.
Летять, летять білесенькі сніжинки,
Кружляють радісно у срібнім сьайві дня.
Цей білий вальс під ніжні звуки скрипки
Натхненням наші душі окриля.

II. Повідомлення теми та мети уроку

Сніжинки - це чарівний витвір природи. Вони завжди надихали на творчість поетів, письменників, композиторів, художників. Наш урок присвячений сніжинці. Ми будемо вивчати слова-назви ознак, які допоможуть нам описати сніжинку-красуню і не тільки, витинати її з паперу для вітальної листівки.

III. Актуалізація опорних знань.

1. Хвилинка роздумів.

- Які емоції викликала у вас ця поезія?
- Яка пора року згадується?
- Яке зимове явище описує автор?
- Хто вальсує, летить, кружляє?
- Які вони-сніжинки в уяві поета?

2. Гра «Пригадай» (звуки (які?) ніжні, сніжинки (які?) біленькі, сяйво (яке?) срібне, балеринки (які?) білі, ніжки (які?) тоненькі, вітерець (який?) легкокрилий).

- Що об'єднує ці слова?
- На які питання вони відповідають?
- Що вони означають?

III. Засвоєння нового матеріалу.

1. Проблемне питання

- А чи буде зрозуміло, про ознаку якого предмета я говорю, коли назву лише слово білий?
- Що може бути білим?
- Узгодьте слово білий із назвами предметів.

Біла ялинка, білі дерева, білі хати, білий кущ, білі замети, білі сніжинки, білий дах.

- З якими словами пов'язані слова-назви ознак?
- На які питання відповідають слова-назви ознак?

Висновок : слова – назви ознак завжди пов’язані зі словами – назвами предметів, відповідають на питання який? яка? яке? які?

2. Гра «Сніжинка»

Летить сніжинка і кружляє,
На парту учневі сідає.

(Кому на парту «сідає» сніжинка, той добирає назву ознаки)

Зима (яка?) холодна, морозна, сніжна, сувора, весела, люта, м’яка.

Вітер (який?) теплий, холодний, сильний, пронизливий, колючий.

Небо (яке?) сіре, синє, хмарне, чисте, ласкаве, грізне.

Розваги (які?) зимові, цікаві, веселі, дитячі.

3. Довідка

Сніжинки – це маленькі кришталіки, які утворилися з водяної пари, що високо піднялася вгору і охолодилася.

Побудова сніжинок – гранична і правильна завдяки симетрії: снігові зірочки, як правило, мають шість променів, і їхньому розташуванню притаманна особлива розмірність – одна половина зірочки є ніби дзеркальним відображенням другої.

Величина і форма сніжинок залежить від вологості і температури повітря.

- Придумайте речення зі словами сніжинка.
- Які слова – назви ознак були використані?

IV Закріплення

1. Гра «Снігові замети»

Знайдіть слова – назви ознак.

- Як ви їх упізнали?

2. Гра «Подружіть слова»

(Зв’яжіть слово «зимовий» із назвами предметів).

день (який?) –

пісня (яка?) –

повітря (яке?) –

ігри (які?) –

- Що спільного?
- Чим відрізняються утворені словосполучення?

3. Гра «Хвостик»

(Доберіть до поданих слів слова – назви предметів).

Похмуре _____, холодна _____, короткий _____, довгі _____, чарівні _____.

4. Каліграфічна хвилинка

с сн ні іж жи ин нк ки сніжинки

5. Словниковий диктант – вибірковий.

- Як ви розумієте ці народні прикмети?
- Випишіть тільки слова-назви ознак.

Якщо зима сніжна, літо буде дощове. Зимове тепло – літній холод. Під глибоким снігом високий хліб росте. Лютневий сніг весною пахне.

6. Робота в групах. (Колективне декламування вірша-загадки).

- Які слова-назви ознак вам зустрілися? Підкресліть хвилястою лінією.

Перша група

Наче срібні зірочки,
білосніжні квіточки,
із зимової хмаринки
до землі летять... (сніжинки)
(Володимир Верховень)

Друга група

З хмарки всі ми вилітаємо
і в танку легким кружляємо.
Білим все стає довкола,
білий ліс і біле поле.
Ми холодні, мов льодинки,
називають нас... (сніжинки)
(Леся Вознюк)

Третя група

Ніжна зірка біла-біла
на долоню теплу сіла.
А як сіла, то й розтала,
голуба водичка стала. (Сніжинка)
(Леся Вознюк)

Четверта група

Коли усі квітки зів'яли,
на чорну землю ми упали –
накрили килимом пухнастим,
а ще мереживом сріблястим.
Милуйтесь нами, любі діти,
адже не гірші ми за квіти. (Сніжинка)
(Леся Вознюк)

- **Творчий експеримент**: спробуйте вилучити із загадки усі слова-назви ознак. Зачитайте, що вийшло. Який варіант кращий: з цими словами чи без них? Який можемо зробити висновок?
- **Гра «Торбинка»**. (У торбинці є різні предмети – рукавички, мандаринка, лимон, яблуко, сік, горішок. Учасники груп по черзі дістають один предмет із торбинки, описують його за допомогою слів-назв ознак).

Фізкультхвилинка (під музику)

(Уявіть, що ви – сніжинки).

Ми народилися в небесній високості (руки вгору),
Нас вітер запросив на землю в гості (рухи руками до себе),
Кружляли ми на ній в чарівнім танці (кружляють),
І в білий оксамит убралась вона вранці (присідають).

7. Гра «Порівняй»

- А з чим порівнюють сніжинки? Чому?
- Погляньте, погляньте, яка благодать:
Метелики з неба летять і летять. (О. Олесь)
- Білі мухи налетіли –
Все подвір'я стало біле.

Не злічити білих мух,
Що летять, неначе пух. (М. Рильський)

- Впала мені на долоню
Диво-сніжинка.
Переливалась, іскрилась на сонці,
Ніби перлинка.
- Химерні вони на вигляд,
Ці снігові зірочки. (О. Копиленко)
- Білі, білі лебеді
Налетіли,
Ніжним пухом-пір'ячком
Сад укрили. (Л. Дяченко)

білі мухи
метелики
зірочки
перлинки
балеринки
пушинки
білі лебеді
пір'їнки

Яке порівняння найбільше до вподоби вам?

8. Самостійна робота.

(Спишіть, вставляючи замість сніжинок прикметники).

Ой, як снігу намело,
Стало ❄️ все село.
❄️ стежка, ❄️ річка.
❄️ хати, ❄️ коні,
тільки носики ❄️.

(Вправа виконується самостійно, потім зачитується для перевірки).

9. Вправа «Відгадайте слова за ознаками»:

— вічнозелені, стрункі (ялинки);

- сіре, похмуре (небо);
- глибокий, холодний (сніг);
- хитра, хижа (лисиця).

10. Гра «Допомога».

Аліс мешкає у Швеції. Вона залюбки вивчає українську мову, але у неї ще трапляються помилки. Допоможіть, будь ласка, дівчинці виправити їх. Розкрийте дужки, узгодивши слова-назви ознак зі словами-назвами предметів.

Настала (холодний) зима. Під (глибокий) снігом спить земля. Від морозу порипує (біла) сніг. Тільки (зелений) ялинки стоять посміхаючись.

11. Вправа «Опишіть сніжинку»

- Доберіть слова – назви ознак до слова сніжинки.

Сніжинки (які?) білі, легкі, ніжні, пухнасті, сріблясті, легенькі, красиві, чарівні, дивні, маленькі, загадкові, дивовижні.

12. Художня пауза.

Які личка у дітей після гарної зимової прогулянки? Домалюйте. Розкажіть.

(Кожен учень отримує малюнок).

Радісні, усміхнені, задоволені, щасливі, веселі, червоні.

13. Слухання першої частини казки Зірки Мензатюк «Мільйон мільйонів сестричок».

- Як ви гадаєте, про що або про кого буде ця казка? Чому?
(Вправа «Передбачення»)

Сніжинка народилася високо в небі у великій волохатій хмарі.

- Бабуню Хмаро, – мовила вона. – Чому ми так далеко від землі?
- Щоб першими побачити, як з холодних висот приходить Зима, – лагідно пояснила Хмара.
- Бабуню Хмаро, а навіщо нам стрічати Зиму?
- Щоб землю вкрити білою ковдрою, заховати од вітрів – морозів.
- Ой бабуню! – дивується Сніжинка. – Таж я мала, а земля величезна! Як я її вкрию?
- Земля велика, але одна, а в тебе мільйон мільйонів сестричок. Разом вам усе до снаги! – сказала Хмара і труснула рясним фартухом.

- Де народилася Сніжинка?
- Які питання її хвилювали?
- Що відповідала Сніжинці бабуня Хмара?
- Як ви думаєте, що було далі?

(Рекомендую вам дочитати цю казку до кінця і перевірити передбачення).

- Яким реченням можна замінити «Мільйон мільйонів сестричок літає у повітрі»? (Чарівний вальс білесеньких сніжинок).
- Які слова-назви ознак у темі нашого уроку?

Виготовлення вітальної листівки

1. Розглядання зразків сніжинок.

- Сніжинки-справжнє диво зимової природи. Давайте і ми з вами спробуємо відтворити це диво за допомогою ножиць та паперу. Виріжемо витинанку.

2. Аналіз алгоритму виготовлення вітальної листівки із зображенням сніжинки.

3. Інструктаж:

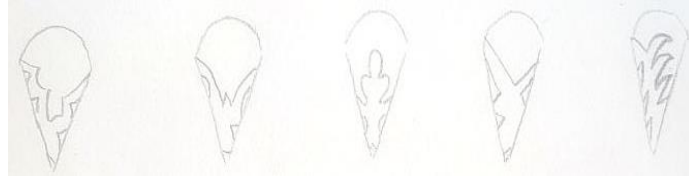
- правила користування ножицями;
- культура праці (економне використання паперу, охайність).

4. Самостійна робота учнів за технологічною картою:

- 1) скласти білий папір (заготовку – кружечок $d = 6$ см);

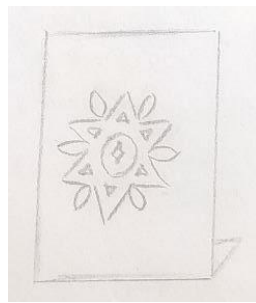
2) нанесення малюнка (елемента майбутньої сніжинки) за вибором;

3) вирізання сніжинки, витинання прорізів.

(Напівголосно лунає легка музика);

4) приклеювання сніжинки на голубий чи синій картон (або цупкий папір). Заготовка виконана раніше (10*15), згин – 4 см від краю.

Вітальна листівка готова!

IV Підсумок уроку

1. Виставка робіт.

Вийшов справжній снігопад – чарівний вальс білесеньких сніжинок!

– Які слова – назви ознак ми використали, виготовляючи листівку?

Голубий, синій, білий – папір, картон;

вітальна – листівка;

охайна, гарна – робота;

старанні, уважні, творчі, талановиті - учні.

– З якими словами зв'язані в реченні та в мовленні слова – назви ознак предметів?

– Яку роль ці слова виконують у мовленні?

– З яким витвором природи ми працювали протягом уроку?

2. Виконання пісні «Сніжинки» (слова та музика Олени Андрійчук)

V Домашнє завдання.

На вибір:

- виписати 3 речення про зиму, підкреслити слова-назви ознак;
- скласти невеличкий опис «Зимовий день», підкреслити слова-назви ознак;
- скласти вірш або казку про Сніжинку.